

نام و نام خانوادگی:

تعداد سوال: ۲۰

افشار

نام آزمون: ادبیات فارسی سوم کل کتاب

زمان برگزاری: ۲۰ دقیقه

مرکز مشاوره تحصیلی دکتر
علیرضا افشار

۱) معنی درست همه ی کلمه های «کاژ، ساطع، سمین، جرس» به ترتیب کدام است؟

- ۱) خمیده، هویدا، چاق، طبل ۲) نابینا، پوشاننده، گران بها، کوس ۳) دوپین، تابان، فربه، زنگ ۴) احوال، درخشان، روشن، شیپور

۲) ترتیب ابیات زیر، به لحاظ داشتن آرایه های «ایهام تناسب، حسن تعلیل، اغراق، حس آمیزی و تناقض» در کدام گزینه صحیح است؟

- الف) کوتاه می شود همه شمعی ز سوختن
ب) طالع نگر که کشت امیدم ز آب سوخت
ج) دلم با چشم تر یکرنگ از آن است
د) در مجلس دهر، ساز مستی پست است
ه) از صدای سخن عشق ندیدم خوش تر
- شمعی که سر به عرش رسانیده، آه ماست
در کشوری که برق هوادار خرمن است
که پای اشک خونین در میان است
نه چنگ و نه قانون و نه دف بر دست است
یادگاری که در این گنبد دَوّار بماند

- ۱) هـ - الف - د - ج - ب ۲) د - ب - ج - هـ - الف ۳) هـ - ج - الف - ب - د ۴) د - ج - الف - هـ - ب

۳) همه ی گزینه ها به جز گزینه ی به نوعی به «دل ربایی» اشاره دارند.

- ۱) غمزه ۲) غمازه ۳) طره ۴) عشوّه

۴) بیت «ای مرغ سحر عشق زیروانه بیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد» با کدام بیت ارتباط معنایی دارد؟

(سراسری خارج از کشور - ۸۵)

- ۱) هست به سر تا هوای کعبه ی مقصود
۲) تا کرم ساقی است و باده ی باقی
۳) لاف تقرّب مزّن به حضرت جانان
۴) عشق به جایی مرا رساند که آنجا
- کوشش راکب خوش است و جنبش مرکب
کام دمامد بگیر و جام لبالب
زان که خموشانند بندگان مقرب
گردش گردون نبود و تابش کوکب
- ۵) مفهوم بیت «این مدعیان در طلبش بی خبران اند / آن را که خبر شد، خبری باز نیامد» با کدام بیت متناسب است؟
- ۱) پوشیدن آشکار کند عیب جامه را
۲) ساقی بهار می رسد و وجه می نماند
۳) چون چشمه سار دامن الوند در بهار
۴) از نارسیدگی است که صوفی کند خروش
- خواهی ز خلق عیب تو پنهان شود میوش
فکری بکن که خون دل آمد ز غم به جوش
مخلص ز وصل لاله عذاران زدیم جوش
سیلاب چون به بحر رسد می شود خموش

۶) بیت: «امیدوار بود آدمی به خیر کسان // مرا به خیر تو امید نیست، شر مرسان» با کدام بیت متناسب مفهومی دارد؟

(سراسری زبان - ۹۰)

- ۱) گاهی از خاک درت مرهم به زخم ما ببند
۲) مرا وصال نباید همان امید خوش است
۳) سنان جور بر دل ریش کم زن
۴) از پیش کسی کار کسی نگشاید
- این چنین مگذار ما را یا رها کن یا ببند
نه هر که رفت، رسید و نه هر که کشت، درود
چو مرهم می نسازی نیش کم زن
امید به کردگار می باید داشت

۷) در همه ابیات به جز بیت نوعی جناس به کار رفته است.

- ۱) هیچ یادم نرود این معنی
۲) قدر استاد نکو دانستن
۳) گفت استاد مبر درس از یاد
۴) بس مرا منت از استاد بُود
- که مرا مادر من نادان زاد
حیف، استاد به من یاد نداد
یاد باد آنچه به من گفت استاد
که به تعلیم من استاد

۸ در کدام بیت هر سه آرایه «استعاره، تضاد و حس آمیزی» وجود دارد؟

- ۱ منم چون شاخ تشنه در بهاران
۲ سخن که نیست در او استعاره نیست ملاحظ
۳ گفتم ای سرو سهی بنشین که بنشیند بلا
۴ با من به سلام خشک، ای دوست زبان تر کن
تویی همچون هوای ابر و باران
نمک ندارد شعری که استعاره ندارد
گفت بنشینم ولیکن نه بلا، بالاست این
تا از مژه هر ساعت لعل ترت افشانم

۹ مفهوم مقابل بیت « که گفتت برو دست رستم ببند؟ / نبندد مرا دست چرخ بلند » در کدام بیت دیده می شود؟

- ۱ چو رویش چرخ صورتگر نبندد صورت دیگر
۲ چو نی اگر کمر بندگی ببندی سخت
۳ چرخ نبندد گریه بر سرت
۴ عزّ آزادی به دلّ بندگی نتوان فروخت
به سر چندان که می گردد در این پیروزه کاشانه
ز بندند شکر بار می توانی شد
تا نگشاید گریه دیگر
بخل بیش از جود منت دار می سازد مرا

۱۰ انتساب چند اثر به پدیدآورنده آن درست ذکر شده است؟

(دن کیشوت: سروانتس) (گوهرنامه: خواجهی کرمانی) (طریق التحقيق: ناصر خسرو) (مرصاد العباد: نجم دایه) (پیامبر: پرویز خرسند) (ذن چیست: علی پاشایی) (اسرار التوحید: ابوسعید ابوالخیر)

- ۱ دو ۲ سه ۳ چهار ۴ پنج

۱۱ معنی چند واژه غلط است؟

(خلیده: زخم شده) (رغم: کراهت) (جمازه: شتر تیزرو) (طرّه: دسته موی پیشانی) (جال: دانه) (گشن: انبوه) (خایب: بدخلق) (دها: هوشمندی) (حقّه: قوطی) (مهی: بزرگی) (نوش: شیرینی) (ساج: درختی که از سوزاندن چوب آن بوی خوشی پراکنده می شود).

- ۱ دو ۲ سه ۳ چهار ۴ پنج

۱۲ کدام دو مورد از جنبه‌ی تاریخ ادبیات، درست است؟

الف) قالب شعری «حدیقه الحقیقه» مثنوی است.
ب) «زبور» کتاب داوود پیامبر به «مزامیر» معروف است.
ج) کتاب لمعات اثر عراقی شاعر قرن ششم است.
د) نجم دایه در سرودن شعر به سبک سنایی گرایش داشته است.

- ۱ ب- د ۲ ج- الف ۳ د- الف ۴ ب- ج

۱۳ مفهوم مقابل عبارت «بیهقی دریافته است که آوردن حکایات در خلال تاریخ، سبب خواهد شد تا خفتگان و به دنیا فریفته گان بیدار شوند و هر کس آن کند که امروز و فردا او را سود دارد.» در کدام گزینه آمده است؟

- ۱ ز یک بیداردل، صد مرده دل بیدار می گردد
۲ صائب از پند و نصیحت غلفت من بیش شد
۳ در این عبرت سرا گر چشم عبرت بین تو را باشد
۴ نیست انصاف از این مرحله غافل رفتن
که عالم را دهد خورشید عالم تاب بیداری
نیست زین خواب گران امید بیداری مرا
ز خاک راه، گوهرهای غلطان می توان چیدن
خفتگان را به سر پا خبری باید کرد

۱۴ مشخصات مربوط به کدام اثر، کاملاً درست است؟

- ۱ سندبادنامه: ظهیری سمرقندی آن را ترجمه نمود و ازرقی هروی، نیز آن را به نظم در آورد.
۲ قابوس نامه: عنصر المعالی معروف به قابوس دوم این کتاب را در تاریخ ایران و پادشاهان نگاشته است.
۳ مرزبان نامه: سعدالدین وراوینی، آن را به زبان طبری نوشته و مرزبان بن رستم آن را ترجمه کرده است.
۴ سیاست نامه: در چهل و چهار باب نوشته شده و خواجه نظام الملک، تجربیات خود را در آن گرد آورده است.

۱۵ معنای چند واژه درست است؟

(سجایا: عادت نیک)، (حبر: کبودرنگ)، (کراهیت: ناپسندی)، (عمید: دانشمند)، (ساربان: شتربان)، (حضر: شهر)، (مسند: تخت)، (آخته: برکشیده)، (مستلزم: لازم دارنده)

- ۱ چهار ۲ پنج ۳ شش ۴ هفت

۱۶) مفهوم کلی کدام بیت، با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) گدای میکدهام لیک وقت مستی بین
- ۲) نگهبانی ملک و دولت بلاست
- ۳) دلا دائم گدای کوی او باش
- ۴) خشت زیر سر و بر تارک هفت اختر پای
- که ناز بر فلک و حکم بر ستاره کنم
- گدا پادشاه است و نامش گداست
- به حکم آن که دولت جاودان به
- دست قدرت نگر و منصب صاحب جاهی

۱۷) مفهوم بیت زیر از کدام بیت استنباط می‌شود؟

- «پشه کی داند که این باغ از کی است»
- ۱) آمد شدن تو اندرین عالم چیست؟
- ۲) مرگ را بر خود گوارا کن در ایام حیات
- ۳) ز آغاز انتهای کار دنیا می‌توان دیدن
- ۴) چون شرر، آمدن و رفتن ما هر دو یکی است
- کاو بهاران زاد و مرگش در دی است»
- آمد مگسی پدید و ناپیدا شد
- در بهاران بگذران فصل خزان خویش را
- شرر را زندگی در ساعت اول مکرر شد
- ما چه دانیم که انجامی و آغازی هست

۱۸) کدام گزینه، در مورد ادبیات عرفانی، نادرست است؟

- ۱) مضمون ادبیات عارفانه بیش‌تر مذمت دنیاست و عشق به خدا و تمنای وصال او هدف غایی سالک است.
- ۲) «گلشن راز»، «کشف‌المحجوب» و «رساله‌ی قشیریه» آثار ادبی - عارفانه‌اند که با عقل و اندیشه سروکار دارند و در حوزه‌ی ادب تعلیمی نیز می‌گنجند.
- ۳) منظومه‌های پر شور عطار و غزلیات مولوی، آمیزه‌ی عقل و ذوق در ادب عارفانه‌اند.
- ۴) با ظهور سنایی در آغاز قرن ششم، طریقت عرفان موضوع عمده‌ی غزل، قصیده و مثنوی‌های شاعران شد و از آن پس، اصیل‌ترین و گسترده‌ترین ادب فارسی را به خود اختصاص داد.

۱۹) نویسندگان «نه شرقی، نه غربی، انسانی - به قول پرستو - فجر اسلام» به ترتیب صاحب کدام آثار نیز هستند؟

- ۱) اشراق - ظهر روز دهم - پیامبر
- ۲) سر نی - تنفس صبح - دو قدم تا قاف
- ۳) نقد ادبی - در کوچه آفتاب - بامداد اسلام
- ۴) از چیزهای دیگر - از آسمان سبز - انسان میوه نخل

۲۰) با توجه به داستان «نبرد رستم و اسفندیار»، مرجع ضمائر مشخص شده، در ابیات زیر، کدام است؟

- الف) پشیمان شو و دست را ده به بند
- ب) تو را گر همی یار باید بیار
- ج) تو خواهش کن و جوی از او راستی
- ک) کزین پس نیابی تو از من گزند
- مرا یار هرگز نیاید به کار
- مزن هیچ‌گونه در کاستی
- ۱) رستم، اسفندیار، اسفندیار
 - ۲) اسفندیار، رستم، اسفندیار
 - ۳) رستم، اسفندیار، رستم
 - ۴) اسفندیار، رستم، رستم

پاسخنامه تشریحی

سخت ۱ ۲ ۳ ۴ ۱

۲ ایهام تناسب «د»: چنگ به معنای ساز است اما در معنای دیگر با دست مراعات النظیر دارد.

حسن تعلیل «ج»: مصرع دوم علتی است برای آن چه در مصرع نخست می گوید: از آن روی، دلش با چشم تر یک رنگ است که «پای اشک خونین در میان است»

اغراق «الف»: شمع که سر بر عرش رسانیده.

حسن آمیزی «ه»: از صدای سخن عشق ندیدم (آمیختن دو حسن شنوایی و بینایی).

تناقض «ب»: کشت امیدم ز آب سوخت.

سخت

۳ طره: دسته موی پیشانی ۱ ۲ ۳ ۴

سخت

۴ هر که را اسرار عشق آموختند - مهر کردند و دهانش دوختند ۱ ۲ ۳ ۴

سخت

۵ مفهوم مشترک: از عارف و اصل دگر خبری نمی رسد. ۱ ۲ ۳ ۴

سخت

۶ آورده اند که: ص ۴۶ سال سوم ۱ ۲ ۳ ۴

سخت

۷ ۱- یاد / زاد ۲- یاد / باد ۳- استاد / استاد ۱ ۲ ۳ ۴

سخت

۸ لعل تر: استعاره از اشک / سلام خشک: حسن آمیزی / خشک و تر: تضاد ۱ ۲ ۳ ۴

سخت

۹ در بیت صورت سؤال، مفهوم آزادگی نهفته است و مفهوم مقابل (متضاد) آن «بندگی» در بیت گزینه ی «۴» دیده می شود. ۱ ۲ ۳ ۴

سخت

۱۰ طریق التحقیق: سنایی / پیامبر: زین العابدین رهنما / ذن چیست: ترجمه علی پاشایی / اسرار التوحید: محمد بن منور ۱ ۲ ۳ ۴

سخت

۱۱ جال: دام برای پرندگان، تله / خایب: ناامید، بی بهره / ساج: درختی که چوب آن بسیار مرغوب است. ۱ ۲ ۳ ۴

سخت

۱۲ عبارات های «الف» و «د» درست بیان شده اند. ۱ ۲ ۳ ۴

عبارت «ب»: «مزامیر» کتاب داوود پیامبر به «زبور» معروف است.

عبارت «ج»: عراقی شاعر قرن هفتم است.

سخت

۱۳ در عبارت صورت سؤال، مفهوم «عبرت آموزی از تاریخ و به آگاهی رسیدن فریب خوردگان دنیا» مطرح شده است. مفهوم مقابل آن یعنی «بیش تر شدن غفلت با

شنیدن پند و اندرز و آگاه نشدن» در بیت گزینه ی «۲» آمده است.

سخت

۱۴ بررسی سایر گزینه ها: ۱ ۲ ۳ ۴

گزینه ۲: قابوس نامه: عنصرالمعالی معروف به قابوس دوم، این کتاب را با موضوع آموزش آداب مملکت داری، شکار، همسرداری، تربیت فرزند و ... خطاب به پسرش نوشته است.

گزینه ۳: مرزبان نامه: این کتاب نوشته مرزبان بن رستم به زبان طبری است که سعدالدین وراوینی آن را به فارسی دری ترجمه کرده است.

گزینه ۴: سیاست نامه در پنجاه باب نوشته شده است.

سخت

۱۵ معانی درست واژه ها: سجایا: عادات نیک / حبر: مرکب / عمید: سرور، بزرگ ۱ ۲ ۳ ۴

سخت

۱۶ مفهوم مشترک ابیات گزینه های «۱»، «۳» و «۴»، تأکید بر «مقام و جایگاه والای عارفان وارسته و درویش مسلک در درگاه خداوند» است. اما در بیت گزینه «۲» به این

نکته اشاره شده است که آرامش فرد «گدا» از «پادشاه» که مسئولیت اداره مملکت را به عهده دارد، بیشتر است و در این گزینه برعکس سایر گزینه ها به مفهوم عرفانی «گدا» اشاره نشده است.

سخت

۱۷ در بیت صورت سؤال و بیت گزینه «۴» به این مفهوم اشاره شده است که آدمی با عمر کوتاه و دانش محدود خود، از اسرار آفرینش و عالم هستی آگاه نیست.

سخت

۱۸ منظومه های پر شور عطار و مثنوی مولوی، آمیزه عقل و ذوق در ادب عارفانه اند. ۱ ۲ ۳ ۴

نکته مهم درسی

غزلیات مولوی جزء ادبیات عارفانه ای است که حوزه شور و اشتیاق و عشق است.

سخت

۱۹ آثار یاد شده به ترتیب از: دکتر زرین کوب، قیصر امین پور و میثاق امیرفجر است. ۱ ۲ ۳ ۴

سخت

۲۰ ۴ ۳ ۲ ۱ الف) من: اسفندیار (درخواست اسفندیار از رستم برای راضی شدن به بند و اسارت)

ب) تو: رستم (پیشنهاد اسفندیار به رستم برای آوردن یار و کمک)

ج) او: اسفندیار (سفارش سیمرغ به رستم برای رفتار مسالمت آمیز داشتن با اسفندیار)
سخت

پاسخنامه کلیدی

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴

۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴

۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴

۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴

